

COLECȚIA **EXAMENE**

Vasile Bozeșan

Executarea silită. Sinteze, explicații, teste

Admitere INM ▪ magistratură ▪ barou ▪ examene definitivat

Vasile Bozeșan

Executarea silită. Sinteze, explicații, teste

Admitere INM ▪ magistratură ▪ barou ▪
examene definitivat

Ediția a 2-a, revăzută și adăugită

Universul Juridic
București
-2026-

Partea I

Capitolul I APLICAREA ÎN TIMP A LEGII PRIVIND EXECUTAREA SILITĂ

1.1. Reguli de determinare a legii aplicabile

► **Importanța problemei.** Cunoașterea regulilor în funcție de care se determină legea aplicabilă în timp este esențială pentru a putea circumscrie cadrul legal în care se realizează analiza anumitor aspecte sau soluționarea anumitor probleme în procedura de executare silită.

În cadrul examenelor/concursurilor, devine obligatorie identificarea riguroasă a regulii de drept (a normei/a legii) aplicabile unei anumite spețe, întrucât, în caz contrar, răspunsurile și motivările la cerințele din teste sunt complet străine problemei și, astfel, greșite.

De pildă, într-o contestație la executare, care este legea aplicabilă pentru soluționarea excepției de necompetență: cea de la data începerii executării sau cea de la momentul sesizării instanței? Care este legea în raport de care apreciem caracterul executoriu al unei hotărâri judecătorești puse în executare silită: cea de la momentul pronunțării hotărârii, cea de la data începerii procesului în care a fost pronunțată ori cea de la momentul începerii executării silite?

► **Dificultatea** rezidă în faptul că instituția aplicării în timp a legii privind executarea silită nu este reglementată distinct prin anumite dispoziții separate, care să permită izolat studiul acestei instituții. Regulile privind aplicarea legii în materia executării silite se regăsesc dispersat (și, uneori, dificil de identificat) în cadrul instituțiilor mai largi ale aplicării legii civile și a legii de procedură civilă – instituții incluse în tematica de examen/concurs. În același sens, dispozițiile incidente executării silite le putem găsi, însă nu în forme explicite și ușor de sesizat, în cadrul unor prevederi cu aplicabilitate mai largă în materia civilă (art. 6 C. civ.; Legea nr. 71/2011) sau procesual civilă (art. 24-27 C. pr. civ.; Legea nr. 76/2012), care sunt incluse în tematica de concurs.

► **Distincție.** Trebuie făcută o distincție între *legea aplicabilă procedurii execuționale* și *legea în funcție de care se determină caracterul executoriu al titlului* în temeiul căruia se efectuează executarea silită.

Pentru gestionarea și aplicarea regulilor privind legea incidentă executării silite, trebuie avută în vedere distincția dintre *proces* și *executare silită*. Chiar dacă, din perspectiva naturii sale, executarea silită este parte integrantă a procesului civil (constituind faza a doua a acestuia), totuși, din punct de vedere tehnic, în planul aplicării legii în timp, legea face distincție între *proces* și *executarea silită* [art. 3 alin. (1) din Legea nr. 76/2012 și art. 24-25 C. pr. civ.].

► Dispozițiile legale incidente

→ **Art. 3 din Legea nr. 76/2012**³: „(1) Dispozițiile Codului de procedură civilă se aplică numai *proceselor* și *execuțiilor silită* începute după intrarea acestuia în vigoare. (2) Procesele începute prin cereri depuse, în condițiile legii, la poștă, unități militare sau locuri de deținere înainte de data intrării în vigoare a Codului de procedură civilă rămân supuse legii vechi, chiar dacă sunt înregistrate la instanță după această dată” (s.n.).

N.B.: art. 3 din Legea nr. 76/2012 tranșează doar chestiunea conflictului intertemporal dintre Codul de procedură civilă din 1865 și actualul Cod de procedură civilă!

→ **Art. 24-27 C. pr. civ.**

▪ **Art. 24 C. pr. civ.:** „Dispozițiile legii noi de procedură se aplică numai *proceselor* și *execuțiilor silită* începute după intrarea acesteia în vigoare” (s.n.).

▪ **Art. 25. C. pr. civ.:** „(1) *Procesele* în curs de judecată, precum și *execuțiile silită* începute sub legea veche rămân supuse acelei legi. (2) *Procesele* în curs de judecată la data schimbării competenței instanțelor legal investite vor continua să fie judecate de acele instanțe, potrivit legii sub care au început. În caz de trimitere spre rejudecare, dispozițiile legale privitoare la competență, în vigoare la data când a început procesul, rămân aplicabile. (3) În cazul în care instanța investită este desființată, dosarele se vor trimite din oficiu instanței competente potrivit legii noi. Dispozițiile alin. (1) rămân aplicabile” (s.n.).

Notă: Art. 25 C. pr. civ. cuprinde în structura sa reguli aplicabile în funcție de tipul normelor procesuale civile, respectiv:

• alin. (1) – regula aplicabilă *normelor de procedură propriu-zisă* (altele decât cele de competență și de organizare judiciară), în privința cărora legea veche supraviețuiește (ultraactivează), astfel încât procesele în curs la data intervenirii legii noi urmează/continuă să fie judecate potrivit legii în vigoare la data la care acestea au început;

• alin. (2) – regula aplicabilă *normelor de competență*, în sensul că schimbarea prin legea nouă a competenței instanței nu afectează judecata proceselor în curs sub aspectul competenței instanțelor anterior investite;

• alin. (3) – regula aplicabilă *normelor de organizare judiciară*, care sunt de imediată aplicare, inclusiv în cadrul proceselor în curs la data apariției noii legi, bineînțeles, sub rezerva ca legiuitorul să nu prevadă altfel (e.g., o lege care introduce un nou caz de incompatibilitate a judecătorului este de imediată aplicare, inclusiv în cadrul proceselor în curs).

▪ **Art. 26 C. pr. civ.:** „(1) Legea care guvernează condițiile de admisibilitate și puterea doveditoare a probelor preconstituite și a prezumțiilor legale este cea în vigoare la data producerii ori, după caz, a săvârșirii faptelor juridice care fac obiectul probațiunii. (2) Administrarea probelor se face potrivit legii în vigoare la data administrării lor”.

---

³ Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, publicată în M. Of. nr. nr. 365 din 30 mai 2012.

▪ **Art. 27 C. pr. civ.:** „Hotărârile rămân supuse căilor de atac, motivelor și termenelor prevăzute de legea sub care a început procesul”.

N.B.: art. 24-27 C. pr. civ. sunt aplicabile doar proceselor și executărilor silite începute sub imperiul noului Cod de procedură civilă (*i.e.* începute cu data de 15.02.2013) și determină aplicarea în timp a diferitelor forme ale noului Cod de procedură civilă ca urmare a modificărilor survenite ulterior intrării sale în vigoare, precum și a formelor modificate ale dispozițiilor procesuale civile din legile speciale!

1.2. Legea aplicabilă procedurii de executare silită

→ Vechiul Cod *versus* actualul Cod de procedură civilă

Dacă se pune problema unui conflict intertemporal între Codul de procedură civilă din 1865 și actualul Cod de procedură civilă, se recurge la regula prevăzută de art. 3 alin. (1) din Legea nr. 76/2012, în sensul că actualul Codul de procedură civilă (Legea nr. 134/2010) se aplică doar executărilor silite începute după intrarea sa în vigoare (15.02.2013), iar executările silite începute anterior acestui moment vor fi guvernate de Codul de procedură civilă de la 1865.

→ Diferitele forme ale actualului Cod de procedură civilă

Dacă se pune problema unui conflict intertemporal între diferitele forme ale actualului Cod de procedură civilă (forme diferite generate de modificările suferite de actualul Codul de procedură civilă), se recurge la regulile prevăzute de art. 24-27 C. pr. civ. (acestea din urmă fiind aplicabile exclusiv executărilor silite începute după 15.02.2013).

De pildă, art. 782 C. pr. civ., privitor la competența executorului judecătoresc în materia popririi, a fost modificat prin O.U.G. nr. 1/2016 (în sensul că poprirea se înființează de un executor din circumscripția curții de apel în care se află sediul/domiciliul debitorului, renunțându-se la criteriul alternativ al domiciliului/sediului terțului poprit sau al debitorului), astfel că, în temeiul art. 24 și 25 C. pr. civ., forma modificată a art. 782 C. pr. civ. se aplică doar executărilor începute odată cu intrarea în vigoare a legii modificatoare.

Această regulă de aplicare în timp a normelor procedurale și execuționale, derivând din prevederile art. 24-27 C. pr. civ., privește în egală măsură și dispozițiile procedurale și execuționale prevăzute în legile speciale, dacă legea nu dispune altfel. De pildă, dispozițiile prevăzute de art. 13 alin. (8) și (9) din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori – norme procedurale introduse prin O.U.G. nr. 58/2022 – se vor aplica doar executărilor silite începute după intrarea în vigoare a acestor dispoziții nou introduse (*i.e.* 28.05.2022).

→ Data începerii executării silite

Criteriul de referință pentru determinarea legii aplicabile executării silite este data începerii executării, iar nu data la care s-a pronunțat hotărârea judecătorească ce constituie titlul executoriu pus în executare silită.

Momentul începerii executării silite este reprezentat de data *sesizării organului de executare*, dacă prin lege specială nu se prevede astfel [art. 622 alin. (2) C. pr. civ.].

✍ **Aplicație:** dacă în cadrul unui proces început la data de 10.08.2015 se pronunță o hotărâre la 10.03.2016, executarea silită începută, ulterior, la data de 15.05.2018, va fi guvernată de legea de procedură și executare silită în vigoare la 15.05.2018. Această formă a legii va fi incidentă executării pe toată durata acesteia, cu ignorarea eventualelor modificări survenite ulterior, dacă legea nu prevede altfel.

→ **Aspectele cu privire la care se aplică legea de procedură (execuțională)**

▪ Legea procesual civilă și execuțională se aplică atât procedurii de executare silită desfășurate de executor, cât și procedurii de judecată a oricăror incidente din cadrul executării silite respective, precum contestațiile la executare, validarea popririi, încuviințarea executării silite etc.

N.B.: pentru determinarea legii aplicabile, nu are relevanță momentul sesizării instanței de executare cu cererea privitoare la incidentul execuțional respectiv (contestație la executare, încuviințarea executării, suspendarea executării etc.), ci doar momentul începerii executării silite în legătură cu care este formulată cererea privind incidentul execuțional!

În judecata incidentelor execuționale, instanța va aplica legea în vigoare la data începerii executării atât în privința normelor privitoare la executarea silită (e.g., art. 622-914 C. pr. civ.), cât și a normelor privitoare la aspectele procedurale propriu-zise (e.g., cercetarea procesului, punerea de concluzii, citarea, procedura de judecată etc.).

✍ **Aplicație:** prin Legea nr. 310/2018 s-a modificat art. 201 C. pr. civ. în sensul că, după depunerea întâmpinării, instanța stabilește direct termenul de judecată, fără a mai aștepta 10 zile pentru depunerea răspunsului la întâmpinare de către reclamant, cum impunea forma anterioară. Astfel, dacă instanța de executare este sesizată cu o cerere (incident) privind o executare silită, va aplica fie forma anterioară a art. 201 C. pr. civ. (dacă executarea silită a început anterior intrării în vigoare a Legii nr. 310/2018 – 21.12.2018), fie noua formă modificată a art. 201 C. pr. civ., dacă executarea silită la care se referă incidentul cu care este sesizată instanța a început anterior acestei date. Se observă că nu are relevanță momentul sesizării instanței cu incidentul execuțional, ci exclusiv data începerii executării.

▪ Și **competența instanței de executare silită** se determină în funcție de legea (forma acesteia) în vigoare la data începerii executării silite, iar nu la data sesizării instanței de executare cu un anumit incident execuțional, potrivit art. 25 alin. (2) C. pr. civ. – *procesele (executările silite) în curs de judecată la data schimbării competenței instanțelor legal investite vor continua să fie judecate de acele instanțe*. Chiar dacă art. 25 alin. (2) C. pr. civ. face referire doar la *proces*, textul vizează și *executările silite*, deoarece art. 24 și art. 25 alin. (1) C. pr. civ. operează cu distincția dintre *proces* și *executare silită*.

✍ **Aplicație:** prin Legea nr. 336/2022 a fost completat alin. (1) al art. 651 C. pr. civ. (*Instanța de executare*) cu o nouă teză în sensul că dispozițiile art. 112 (*Pluralitatea de părâți/debitori*) și art. 127 (*Competența facultativă*) sunt aplicabile în mod corespunzător.

▪ În privința **probelor**:

- pentru *încuviințarea* acestora, instanța de executare va avea în vedere dispozițiile art. 26 alin. (1) C. pr. civ. (în sensul că legea care guvernează condițiile de admisibilitate și puterea doveditoare a probelor preconstituite și a prezumțiilor legale este cea în vigoare la data producerii ori, după caz, a săvârșirii faptelor juridice care fac obiectul probațiunii), *nefiind relevantă, așadar, data începerii executării silită*.

- *administrarea* lor se face potrivit legii în vigoare la data administrării lor [art. 26 alin. (2) C. pr. civ.], *nefiind relevantă, așadar, data începerii executării silită*! Prin urmare, aspecte precum audierea unui martor, efectuarea unei expertize, cerințele privitoare la modul de prezentare a înscrisurilor în instanță urmează regulile legii de procedură în vigoare la data judecării.

✍ **Aplicație:** prin Legea nr. 139/2024 a fost modificat art. 331 alin. (1) C. pr. civ. în sensul că „dacă părțile nu se învoiesc asupra numirii experților, ei se vor numi de către instanță, în mod *aleatoriu, în sistem informatizat*, dintre persoanele înscrise în evidența biroului local de expertiză și autorizate, potrivit legii, să efectueze expertize judiciare” (s.n.). Noua modificare privind desemnarea aleatorie în sistem informatizat a experților judiciari a intrat în vigoare de la data de 15.05.2025, urmând ca forma modificată, întrucât se referă la administrarea probei (art. 26 C. pr. civ.), să fie aplicată de îndată tuturor expertizelor dispuse de instanță, fără a avea relevanță momentul începerii procesului sau data începerii executării silită care privește incidentul execuțional/cererea cu care este investită instanța de executare.

▪ **Căile de atac, motivele și termenele de exercitare** cu privire la hotărârile date de instanță în cadrul executării silită. Hotărârile pronunțate de instanța de executare cu privire la incidentele din executare rămân supuse căilor de atac, motivelor și termenelor prevăzute de legea *sub care a început executarea silită*. De pildă, hotărârea dată în validarea de poprire (poprirea fiind un incident al executării) este supusă căii de atac prevăzute de legea în vigoare la data începerii executării silită, iar nu de legea în vigoare la data sesizării instanței cu cererea de validare.

N.B.: nu se confundă *procesul* în care a fost pronunțată hotărârea (titlul executoriu) în temeiul căreia a început executarea silită cu *executarea silită* în cadrul căreia se pronunță hotărârea asupra incidentelor din cadrul executării. În primul caz, hotărârea (titlul executoriu) rămâne supusă căilor de atac prevăzute de legea în vigoare la data începerii procesului, iar, în cazul hotărârilor date de instanța de executare, este aplicabilă legea în vigoare la data începerii executării silită.

De pildă, prin Legea nr. 310/2018 s-a modificat art. 483 alin. (2) C. pr. civ. în sensul că nu mai sunt supuse recursului hotărârile date în materia protecției consumatorilor, astfel că hotărârile în această materie pronunțate în procesele începute anterior modificării rămân supuse apelului și recursului. Dimpotrivă, hotărârile din această materie pronunțate în procesele începute după modificarea art. 483 C. pr. civ. sunt supuse doar apelului, recursul fiind exclus. Dacă o hotărâre dată în materia protecției consumatorului este pusă în executare silită, orice incident cu privire la această executare silită se soluționează de instanța de executare printr-o hotărâre care va fi supusă căilor de atac (de regulă, doar apel)

prevăzute de legea în vigoare la momentul începerii executării silite, regulă care nu interferează cu cea privitoare la căile de atac din procesul în care s-a pronunțat hotărârea ce constituie titlul executoriu ce a stat la baza începerii executării respective.

▪ **Taxele judiciare de timbru** aferente cererilor de încuviințare a executării silite, contestațiilor la executare sau altor incidente cu care este investită instanța de executare silită se determină potrivit legii taxelor judiciare de timbru *în vigoare la data începerii executării silite*, iar nu după cea în vigoare la data sesizării instanței de executare cu cererea/incidentul execuțional.

De pildă, dacă, privitor la o executare silită începută în anul 2012, se formulează în anul 2023 o contestație la executare, taxa judiciară de timbru aferentă acesteia se determină în funcție de Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, *în vigoare la data începerii executării*, iar nu în funcție de O.U.G. nr. 80/2013, care a intrat în vigoare doar de la 29.06.2013.

Art. 55 din O.U.G. nr. 80/2013: „Pentru cererile și acțiunile introduse până la intrarea în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, timbrul judiciar se aplică, respectiv taxele judiciare de timbru se stabilesc și se plătesc în quantumul prevăzut de legea în vigoare la data introducerii lor”.

Prin **Decizia (RIL) nr. 25/2020**, în interpretarea dispozițiilor art. 55 din O.U.G. nr. 80/2013, ICCJ a stabilit că *în cazul proceselor începute sub imperiul Legii nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, cu modificările și completările ulterioare, tuturor cererilor formulate în cadrul acestora, cereri accesorii, incidentale și incidente procedurale, precum și căilor de atac, ordinare și extraordinare, le sunt aplicabile, în ceea ce privește taxa judiciară de timbru, dispozițiile acestei legi, iar nu cele ale O.U.G. nr. 80/2013.*

În **concluzie**, în cadrul unui proces, pentru toate cererile și căile de atac, taxele se determină potrivit legii în vigoare la data *începerii procesului*, iar, în cadrul unei executări silite, pentru toate cererile și căile de atac, taxele se determină după legea în vigoare *la data începerii executării silite*.

1.3. Legea aplicabilă pentru determinarea executorialității titlului

→ **În privința hotărârilor judecătorești**, pentru determinarea caracterului executoriu al acestora se va avea în vedere legea de procedură civilă care reglementează efectele hotărârii respective. Executorialitatea unei hotărâri judecătorești constituie un *efect* al acesteia, reglementat de normele de procedură civilă (art. 433 C. pr. civ. – „Hotărârea judecătorească are putere executorie, în condițiile prevăzute de lege”).

▪ **Hotărârile pronunțate sub imperiul Codului de procedură civilă din 1865**

Dacă titlul invocat de creditor este reprezentat de o hotărâre judecătorească pronunțată într-un proces început *anterior* datei de 15.02.2013 (data intrării în vigoare a actualului Cod de procedură civilă), se vor avea în vedere dispozițiile Codului de procedură civilă din 1865 (în vigoare până la 14.02.2013) pentru a identifica dacă, potrivit acestui vechi Cod, hotărârea respectivă are sau nu caracter executoriu. Această regulă de aplicare în timp a

legii rezultă din interpretarea *per a contrario* a prevederilor art. 3 alin. (1) din Legea nr. 76/2012 în sensul că dispozițiile actualului Cod de procedură civilă se aplică numai proceselor și executărilor silite începute după intrarea acestuia în vigoare. Totodată, în cadrul reglementării vechiului Cod de procedură civilă (1865) se vor avea în vedere dispozițiile care reglementau aplicarea în timp a legii de procedură civilă, cu precizarea că, spre deosebire de reglementarea din actualul Cod [art. 24-art. 25 alin. (1) C. pr. civ.], Codul de procedură civilă din 1865 [art. 725 alin. (1)] statua, în principiu, în sensul aplicării imediate a legii noi de procedură civilă și proceselor în curs:

Art. 725 C. pr. civ. 1865: „(1) Dispozițiile legii noi de procedură se aplică, din momentul intrării ei în vigoare, și proceselor în curs de judecată începute sub legea veche, precum și executărilor silite începute sub acea lege. (2) Procesele în curs de judecată la data schimbării competenței instanțelor legal investite vor continua să fie judecate de acele instanțe. În caz de casare cu trimitere spre rejudecare, dispozițiile legii noi privitoare la competență sunt pe deplin aplicabile. (3) În cazul în care instanța este desființată, dosarele se vor trimite din oficiu instanței competente potrivit legii noi de procedură”.

N.B.: pentru a determina dacă se aplică vechiul sau, dimpotrivă, actualul Cod de procedură civilă în stabilirea normei care reglementează efectul executorialității hotărârii, nu are importanță momentul începerii executării silite, ci legea procesuală aplicabilă *procesului* în care s-a pronunțat hotărârea. Doar pentru a determina legea de procedură aplicabilă executării silite se are în vedere momentul începerii executării silite!

✍ **Aplicație:** într-un proces început în anul 2012 se pronunță o hotărâre în anul 2014, iar cererea de punere în executare silită a acestei hotărâri este formulată în anul 2015: pentru a determina dacă respectiva hotărâre are sau nu caracter executoriu, mai întâi, în temeiul art. 3 alin. (1) din Legea nr. 76/2012 (interpretat *per a contrario*), constatăm că se au în vedere dispozițiile Codului de procedură civilă din 1865, iar, apoi, în temeiul art. 725 alin. (1) din acest cod, care prevede principiul aplicării imediate a legii noi de procedură, se verifică dacă ultima formă a Codului conferea sau nu caracter executoriu hotărârii respective (avem în vedere ultima formă a vechiului Cod, deoarece acesta a ultraactivat în procesul respectiv, început în anul 2012 și aflat în curs la data abrogării Codului, în 2013). Dimpotrivă însă, executarea silită se va desfășura în totalitate potrivit actualului Cod de procedură civilă, deoarece aceasta a început în anul 2015, după intrarea în vigoare a actualului Cod de procedură civilă (15.02.2013).

N.B.: dacă sub legea veche (Codul de procedură civilă din 1865) hotărârea beneficia de executorialitate, iar sub actualul Cod acest tip de hotărâre nu are caracter executoriu, respectiva hotărâre își va păstra acest caracter executoriu, întrucât, în caz contrar, legea ar retroactiva⁴.

⁴ **Aplicație (jurisprudență):** „Este adevărat că art. 3 din Legea nr. 76/2012 prevede că dispozițiile noului Cod se aplică numai proceselor și executărilor silite după intrarea acestuia în vigoare, însă art. 5 (...) prevede că dispozițiile Codului de procedură civilă privitoare la titlurile executorii se aplică și hotărârilor judecătorești sau altor înscrisuri pronunțate ori, după caz, întocmite înainte de intrarea în vigoare a Codului de procedură civilă. Chiar dacă, potrivit art. 720⁸ din vechiul C. pr. civ., sub imperiul căruia s-a declanșat procesul civil și s-a pronunțat sentința civilă în cauză, era executorie, având în vedere prevederile noului Cod de

▪ **Hotărâri pronunțate sub imperiul actualului Cod de procedură civilă (Legea nr. 134/2010)**

Dacă hotărârea judecătorească invocată de creditor pentru începerea executării a fost pronunțată într-un *proces început* odată cu 15.02.2013 sau ulterior, se vor avea în vedere dispozițiile actualului Cod de procedură civilă pentru a identifica dacă, potrivit acestuia, hotărârea respectivă are sau nu caracter executoriu; regula rezultă din principiul că executorialitatea este unul dintre *efectele* hotărârii judecătorești, iar aceste efecte sunt prevăzute de legea de procedură determinată potrivit art. 3 alin. (1) din Legea nr. 76/2012.

Mai mult, în temeiul art. 24 și 25 C. pr. civ. (dispoziții aplicabile doar legilor de modificare a actualului Cod de procedură civilă!), se va avea în vedere forma actualului Cod de procedură civilă în vigoare *la momentul începerii procesului* în cadrul căruia a fost pronunțată hotărârea.

✍ **Aplicație:** într-un proces început la 01.08.2015 se pronunță o hotărâre la 01.08.2016, iar cererea de executare silită în temeiul acestei hotărâri este formulată la data de 01.07.2019. Pentru determinarea caracterului executoriu al hotărârii, mai întâi, în temeiul art. 3 alin. (1) din Legea nr. 76/2012, constatăm că este aplicabil actualul Cod de procedură civilă, iar, subsecvent, în temeiul art. 24 și 25 alin. (1) C. pr. civ., constatăm că este aplicabilă *forma* actualului Cod în vigoare la data începerii procesului (01.08.2015), formă în raport de care se verifică dacă era prevăzut sau nu caracterul executoriu al hotărârii pronunțate în respectivul proces. Însă executării silităe propriu-zise i se va aplica în integralitate forma actualului Cod de la momentul sesizării executorului judecătoresc (01.07.2019).

→ **În privința contractelor**, pentru a determina legea aplicabilă în funcție de care stabilim existența/inexistența caracterului lor executoriu, se pornește de la ideea că executorialitatea este *un efect* al contractului, iar efectele contractului sunt cărmuite de legea în vigoare la data încheierii sale.

Astfel, dacă titlul este reprezentat de un contract încheiat *înainte de data de 01.10.2011* (data intrării în vigoare a noului/actualului Cod civil), se vor avea în vedere dispozițiile Codului civil din 1864 (sau, eventual, altă lege de drept substanțial care îl reglementează), având în vedere că, potrivit art. 102 alin. (1) din Legea nr. 71/2011 de punere în aplicare a

---

procedură civilă, rezultă că sentința civilă nr. 5802 din 17 octombrie 2013 este supusă prevederilor noului cod și nu este o hotărâre executorie față de dispozițiile art. 632 și art. 633 C. pr. civ.” (ICCJ, s. a II-a civ., dec. nr. 2144 din 11 iunie 2014).

Notă critică: în dezacord cu considerentele acestei decizii, apreciem că hotărârile judecătorești care au dobândit caracter executoriu potrivit legii vechi, sub imperiul căreia au fost pronunțate, își păstrează acest caracter chiar dacă noul Cod de procedură civilă îl suprimă. Art. 5 din Legea nr. 76/2012 trebuie interpretat în rațiunea sa, în sensul că acesta nu reglementează efectele hotărârilor (caracterul executoriu al acestora), ci reprezintă doar o dispoziție tranzitorie (așa cum este denumit Capitolul I – „Dispoziții tranzitorii” – al Titlului II, în care este plasată norma), exclusiv cu privire la chestiunea investirii cu formulă executorie. Prin art. 5 din Legea nr. 76/2012, care trebuie citit în integralitatea sa, s-a urmărit a se sublinia că se suprimă formalitatea investirii cu formulă executorie (ca procedură distinctă) și în privința titlurilor (hotărâri judecătorești sau alte înscrisuri) devenite executorii potrivit legii vechi, dar puse în executare sub imperiul noului Cod de procedură civilă.

actualului Cod civil (Legea nr. 287/2009), contractul este supus dispozițiilor legii în vigoare la data când a fost încheiat în tot ceea ce privește încheierea, interpretarea, *efectele*, executarea și încetarea sa.

Dacă, dimpotrivă, titlu este reprezentat de un contract încheiat *după intrarea în vigoare a actualului Cod civil (01.10.2011)*, raportat la prevederile art. 102 alin. (1) din Legea nr. 71/2011 (interpretate *per a contrario*), *efectele contractului* (alături de încheierea, interpretarea și încetarea sa) sunt cărmuite de prevederile actualului Cod civil.

Mai mult, în temeiul art. 6 din actualul Cod civil, se va avea în vedere forma legii civile (Codul civil sau alte legi special de drept civil) în vigoare la data încheierii contractului.

Art. 6 alin. (2) C. civ.: „*Actele și faptele juridice încheiate ori, după caz, săvârșite sau produse înainte de intrarea în vigoare a legii noi nu pot genera alte efecte juridice decât cele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii sau, după caz, a săvârșirii ori producerii lor*” (s.n.).

N.B.: pentru a determina aplicarea Codului civil din 1864 sau, dimpotrivă, a actualului Cod civil, se recurge la prevederile Legii nr. 71/2011, iar prevederile art. 6 C. civ. reglementează doar conflictul intertemporal dintre eventualele forme modificate ale actualului Cod civil!

✍ **Aplicație:** pentru a determina dacă un contract de împrumut încheiat prin înscris în formă autentică la 12.12.2012 constituie sau nu titlu executoriu prin expirarea termenului, mai întâi, în temeiul art. 102 alin. (1) din Legea nr. 71/2011, stabilim că este aplicabil actualul Cod civil (deoarece contractul a fost încheiat după intrarea în vigoare a actualului Cod), iar apoi, în temeiul art. 6 C. civ., identificăm forma actualului Cod civil în vigoare la data încheierii contractului, constatând că, potrivit art. 2.165 raportat la art. 2.157 alin. (1) C. civ. (în vigoare la 12.12.2012), contractul de împrumut încheiat în formă autentică constituie, la expirarea termenului, titlu executoriu pentru restituirea împrumutului.

COMPARAȚII

Asemănări și deosebiri privind aplicarea legii civile proceselor (propriu-zise) și, respectiv, procedurilor judiciare privind incidentele execuționale (ex., contestația la executare, încuviințarea executării, validarea popririi etc.):

- Procesele propriu-zise sunt supuse C. pr. civ. din 1865 sau actualului C. pr. civ., după cum sesizarea instanței prin acțiunea/cererea de chemare în judecată s-a realizat înainte de 15.02.2013 sau ulterior acestei date (momentul abrogării vechiului Cod și intrarea în vigoare a actualului Cod). Dimpotrivă, procedurile judiciare privind incidentele execuționale se judecă potrivit C. pr. civ. din 1865 sau actualului C. pr. civ., după cum executarea silită a început, prin sesizarea executorului, anterior datei de 15.02.2013 sau ulterior acestei date.

- Procesele sunt guvernate, sub aspectul stabilirii taxei judiciare de timbru – în privința tuturor cererilor principale, incidentale, accesorii, căilor de atac – de legea taxelor judiciare de timbru în vigoare la momentul începerii procesului (*i.e.* momentul sesizării primei instanțe cu cererea de chemare în judecată). Incidentele execuționale (*e.g.*, contestația la executare, cererea de încuviințare a executării, cererea de validare a popririi) sunt timbrabile potrivit legii în vigoare la momentul începerii executării silită în cadrul căreia s-a ivit incidentul.

- În temeiul art. 24-25 alin. (1) și (2) C. pr. civ., proceselor judecate potrivit actualului C. pr. civ. (începute după 15.02.2013) li se va aplica forma codului în vigoare la momentul declanșării lor, iar incidentelor execuționale li se va aplica forma codului în vigoare la momentul începerii executării silită [cu excepția normelor de organizare judiciară, care sunt de imediată aplicare, potrivit regulii evocate de art. 25 alin. (3) C. pr. civ.].

- Atât în procesele propriu-zise, cât și în procedurile judiciare privind incidentele execuționale, administrarea probelor se face potrivit legii în vigoare la data administrării lor.

- Admisibilitatea unei apărări procedurale în procesele propriu-zise se apreciază în funcție de legea de procedură în vigoare la momentul începerii procesului, iar admisibilitatea unei apărări (motiv) în cadrul procedurilor privind incidentele execuționale se determină după legea de procedură în vigoare la momentul începerii executării silită.

- Hotărârile pronunțate în procesele propriu-zise sunt supuse căilor de atac, motivelor și termenelor prevăzute de legea sub care a început procesul, iar hotărârile pronunțate în soluționarea incidentelor execuționale sunt supuse căilor de atac, motivelor și termenelor prevăzute de legea în vigoare la momentul începerii executării.

- Executorialitatea unei hotărâri (încheiere, sentință, decizie) pronunțate în procesele propriu-zise este stabilită potrivit legii de procedură care guvernează procesul respectiv (*i.e.* fie cea în vigoare la momentul începerii procesului, dacă este aplicabil actualul C. pr. civ., fie cea de la momentul pronunțării sale, dacă procesul se judecă potrivit C. pr. civ. din 1865). Executorialitatea unei hotărâri date de instanța de executare asupra incidentelor execuționale este stabilită potrivit legii de procedură în vigoare la momentul începerii executării. Executorialitatea unui act juridic (ex., contract) – fiind un efect al acestuia – este stabilită în funcție de legea de drept substanțial (Codul civil sau o lege specială) în vigoare la momentul încheierii sale.

TEST

Subiectul I

Indicați caracterul adevărat sau fals al afirmațiilor din următoarea listă:

- a) Contestația la executare se judecă după legea de procedură în vigoare la data începerii executării silite contestate.
- b) Cererea de validare se timbrează după legea în vigoare la data sesizării instanței.
- c) Revizuirea unei hotărâri date asupra unei contestații la executare se judecă potrivit dispozițiilor în vigoare la data începerii executării silite.
- d) Executorul judecătoresc realizează executarea potrivit normelor în vigoare la data începerii procesului în care a fost pronunțată hotărârea ce constituie titlu executoriu.
- e) Caracterul executoriu al unui contract de locațiune încheiat la data de 15.08.2011 se determină potrivit dispozițiilor actualului Cod civil (Legea nr. 287/2009).
- f) Caracterul executoriu al unei hotărâri pronunțate la 10.04.2014, într-un proces început la 10.10.2011, se determină potrivit dispozițiilor actualului Cod de procedură civilă (Legea nr. 134/2010).
- g) Ascultarea unui martor în cadrul unei contestații la executare se realizează potrivit dispozițiilor procedurale în vigoare la data audierii acestuia.
- h) Hotărârea dată asupra unei contestații la executare este supusă căilor de atac prevăzute de legea în vigoare la data formulării contestației respective.

Subiectul al II-lea

Între X, în calitate de locator, și Y, în calitate de locatar, a fost încheiat, la 15.08.2014, un contract de locațiune printr-un înscris sub semnătură privată cu privire la un imobil aparținând lui X, pe o durată de 1 an.

Întrucât Y nu a plătit chiria aferentă, X a sesizat la data de 10.09.2015 Judecătoria Pătârlagele cu o acțiune prin care a solicitat obligarea lui Y la plata sumei de 50.000 lei reprezentând chirie restantă și neachitată.

Pârâtul Y a invocat excepția lipsei de interes, cu argumentul că X se află deja în posesia unui titlu executoriu, astfel că acesta nu ar mai avea interes în promovarea prezentei acțiuni, precum și nulitatea absolută a contractului pentru lipsa formei prevăzute de lege.

Judecătoria Pătârlagele a respins ca neîntemeiate excepția lipsei de interes și excepția nulității invocate de Y, iar prin sentința civilă nr. 44/11.12.2015 a admis cererea de chemare în judecată și a obligat pârâtul Y la plata sumei de 50.000 lei. Sentința a rămas definitivă prin neapelare.

La data de 01.02.2016, în temeiul sentinței civile nr. 44/11.12.2015, creditorul X a formulat cerere de executare silită, care a fost admisă de executorul judecătoresc, iar Judecătoria Buzău, ca instanță de executare, a încuviințat executarea silită; executorul judecătoresc a emis la 25.02.2016 adresa de înființare a popririi asupra veniturilor debitorului Y.

La data de 01.03.2016, debitorul Y a formulat o contestație la executare în motivarea căreia Y a invocat lipsa caracterului executoriu al titlului ce a stat la baza executării silite, precum și lipsa de certitudine a creanței invocate de creditor, cu argumentul că, de la

momentul pronunțării sentinței civile nr. 44/11.12.2015 și până în prezent, Y a efectuat 35 de plăți, care, deși au avut cunanturi reduse, prin cumulul lor au stins întreaga creanță a creditorului, depunând o serie de chitanțe în acest sens.

Prin întâmpinare, intimatul creditor X a invocat excepția necompetenței teritoriale a Judecătorei Buzău.

Instanța de executare a respins ca neîntemeiată excepția necompetenței teritoriale și a încuviințat proba cu expertiză contabilă având ca obiectiv determinarea cunanturii plăților menționate în înscrisurile depuse la dosar de Y.

Ulterior, după depunerea raportului de expertiză și respingerea obiecțiunilor la raport formulate de părți, Judecătoria Buzău, prin sentința civilă nr. 77/05.05.2016, a respins ca neîntemeiată contestația la executare.

Împotriva sentinței nr. 77/05.05.2016, debitorul Y a formulat apel, însă instanța de apel a admis excepția tardivității, invocată din oficiu, și a anulat apelul ca tardiv formulat.

Cerințe:

Indicați, motivat, momentul (data) în raport de care se determină legea aplicabilă:

1. Pentru soluționarea pe fond a excepției de nulitate a contractului invocată de Y în cadrul acțiunii promovate de X și înregistrată pe rolul Judecătorei Pătârlagele. **(1 punct)**

2. Pentru soluționarea pe fond a excepției lipsei de interes invocată de Y în cadrul acțiunii promovate de X și înregistrată pe rolul Judecătorei Pătârlagele. **(1 punct)**

3. Pentru identificarea căii de atac care poate fi exercitată împotriva sentinței civile nr. 44/11.12.2015 a Judecătorei Pătârlagele. **(1 punct)**

4. Popririi realizate de către executorul judecătoresc. **(1 punct)**

5. Pentru stabilirea taxei judiciare de timbru aferente contestației la executare formulate de Y. **(1 punct)**

6. Pentru stabilirea instanței competente să judece contestația la executare formulată de Y și pentru soluționarea excepției de necompetență invocată. **(1 punct)**

7. Pentru a stabili dacă titlul invocat de creditorul X are sau nu caracter executoriu, în vederea analizării motivului de contestație invocat de Y cu privire la acest aspect. **(1 punct)**

8. Pentru soluționarea obiecțiunilor la raportul de expertiză tehnică judiciară încuviințată de instanța de executare. **(1 punct)**

9. Pentru a stabili admisibilitatea unor eventuale apărări de fond invocate de Y în cadrul contestației sale. **(1 punct)**

10. Pentru soluționarea excepției tardivității apelului formulat de Y împotriva sentinței prin care s-a soluționat contestația la executare. **(1 punct)**